



Texten ingår i:

Stig Linde (red.) &  
Kerstin Svensson (red.)

**Välfärdens aktörer**

Utmaningar för människor,  
professioner och organisationer

Sid. 7-18

DOI: [https://doi.org/10.37852/  
oblu.118.155](https://doi.org/10.37852/oblu.118.155)

Denna text är licensierad under CC-BY, Erkännande. (Se fullständiga villkor: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>) Enligt licensen får verket spridas och bearbetas utan att tillstånd behövs, men verkets upphovsperson måste anges.

ISBN: 978-91-7895-542-8

ISBN (elektroniskt): 978-91-7895-543-5

DOI: <https://doi.org/10.37852/oblu.118>

© Författarna & Social Work Press 2021

Redaktörer: Stig Linde & Kerstin Svensson

Layout: Patrik Hekkala

Adress: Social Work Press, Box 23, 221 00 Lund

# 1. Studier i välfärdens organisering

STIG LINDE & KERSTIN SVENSSON

Människor och organisationer är i blickfånget i den här antologin. I socialt arbete och andra organiserade välfärdsinsatser förenas de två i vad vi här kallar ett aktörskap. Individerna samspelar med de strukturer som kallas organisationer, utifrån en yrkesroll eller till och med som en yrkeskår, en profession. Organisationen bjuder bildligt talat upp individen till dans. Eller är det tvärtom? Relationen mellan individen och organisationen behöver ständigt belysas. Det råder ett ömsesidigt förhållande där organisationen formar yrkesrollen och människan med sin kunskap och sin erfarenhet formar organisationen. Här har professionernas specifika och samlade kunskap stor betydelse.

Studier av välfärdens organisationer har traditionellt antagit antingen ett organisations- eller ett professionsperspektiv. Organisationsteorin betraktar ofta människor som delar i organisationer. Där blir socialarbetaren socialtjänstens utförare, läkaren sjukvårdens utförare och läraren skolans. Professionsteorin ser, på ett lika enögt sätt, människorna som delar av professionerna. En socialarbetare är en socialarbetare, en läkare är en läkare och en lärare är en lärare. I den empiriska verkligheten kan dessa perspektivskillnader te sig märkliga, eftersom en yrkesutövare har samhörighet både med sin organisation och sin profession. Det är i mötet mellan organisation och profession som praktiken formas och vi behöver betrakta det med båda ögonen. Under det senaste decenniet har detta uppmärksammats alltmer inom forskningen.

Vår ambition här är att bidra till en mer perspektivrik analys genom att anlägga olika perspektiv på välfärdsarbete, av olika professioner i olika organisationer. Vi vill lyfta fram skärningspunkterna där människor gör något, eller låter bli att göra något.

## Aktörerna, organisationerna och professionerna

Inom nyinstitutionell teori argumenteras för att organisationer ska kunna betraktas som aktörer. Det är rimligt att tänka så i en betraktelse av samspel mellan organisationer. Men till syvende och sist kan inte organisationer göra något. Det är människor som agerar, om än i namn av en organisation. Det är människors logiker, slutsatser, ställningstaganden och beslut som påverkar det som sker. Det är människor som bidrar till förändring, men också till stabilitet.

En organisation är inget utan de människor som befolkar den. Regler är ingenting mer än nedtecknade ord om ingen bryter mot dem. Resultat uppnås inte för att det finns en organisationsstruktur, en byggnad, en webbplats och uppsatta mål. Resultat blir till genom att människor agerar. Därför vill vi i den här boken tydligare lyfta aktörsperspektivet, att *någon gör något*. Med det som utgångspunkt kan man betrakta organisationer som *praktiker* och professioner som *praktiker*, vilket i text framstår oklart. I den skrivna texten har detta till synes samma ord olika innebörd, men de två orden har olika betoning i sina olika sammanhang. **Prakti**ker kan förstås med betoning på andra stavelsen och blir då till det som görs, det som sker. **Prakti**ker med betoning på första stavelsen är de människor som utför handlingar. Med det sagt skulle vi kunna säga att antologin handlar om praktiker, i dess båda betydelser. Någon gör något.

Människorna i organisationerna är inte helt fria aktörer. De formas och möter både möjligheter och hinder i de sammanhang de finns. Individen har betydelse, men individens möjligheter avgränsas av sammanhanget. En organisation är mer än summan av individerna som befolkar den. Den är också traditioner, vanor och rutiner och den är relationer till andra organisationer och till det samhälle den finns i. Människorna är också formade av den profession de tillhör.

Professionerna har en särställning i samhället. De utgör ett särskilt skikt i samhället som åtnjuter viss status och har det gemensamt att de anses ha den högsta kunskapen inom sina specifika områden (Brante 2014). Det professionella skiktet är inte homogent, det är indelat utifrån kunskapsområden, men är sammantaget bärare av vetenskapsbaserade kunskaper. Dessa kunskaper är via det professionella skiktet integrerade i organisationerna genom att de professionella är tjänstepersoner och beslutsfattare i de här organisationerna. Deras specifika kunskaper är ägnade åt att fatta bästa möjliga beslut och genomföra bästa möjliga

interventioner, eftersom de vet såväl *vad* de kan, ska och bör göra, som *hur* det ska göras och framför allt *varför* det ska göras. De är som Richard Scott, organisationsforskare från Harvard, benämner professionerna, *Lords of the dance* (2009). Professioner utgör strukturer för kunskap, expertis och arbete med normer och ideologier som styr organiseringen av, i det här fallet, olika välfärdspraktiker. Utan organisationer, inga professioner. Men, om vi fortsätter bildspråket med dansen, vem är det som för? Är det verkligen den kunskapsbaserade expertisen som styr och utför välfärdsarbetet? Eller finns det även andra styrmedel? Det är en av de frågor som ligger bakom antologin.

## Organisering och institutionalisering

Organisationer uppstår genom att något organiseras, får en viss struktur, och ges eller tar uppgifter som fyller denna struktur. När också omvärlden erkänner strukturen och det som görs i den, då har organisationen etablerats. Men en organisation är aldrig fast, såväl strukturen som uppgifterna förändras kontinuerligt. Därför talar vi gärna om *organisering* eftersom det anspelar på rörlighet och föränderlighet. Organiseringen upprätthålls av de institutionella sammanhang den finns i. De konstrueras av den institutionella ordning som råder och antar en viss karaktär (Selznik 1996). Den ordningen är utvecklad av människors agerande, som bildat traditioner och vanor och som upprätthåller en idé om ”så ska det göras”. Institutionen är alltså en abstrakt summa av handlingar som skapar en form av normalitet i ett visst sammanhang, vilket i sin tur gör att tankemodeller, normer och regler utvecklas (Scott 2008). Tankemodellerna som upprätthåller vanorna blir till en form av logiker, ett sätt att tänka om rätt och fel.

Sådana tankemodeller om hur saker och ting bör vara ordnade benämns ofta logiker, eller institutionella logiker, ett begrepp myntat av de amerikanska sociologerna Alford och Friedland (1985) för att beskriva variationen i den moderna västvärldens institutioner. Logikerna är nämligen flera och kan existera parallellt. Institutionella logiker kan förstås som länken mellan individens handlande och den institutionella praktiken och dess regler och strukturer. Logikerna integrerar tre dimensioner i institutionerna: det strukturella, det normativa och det symboliska och blir till socialt konstruerade, historiska mönster. I dessa

mönster förenas faktiska praktiker med antaganden, värderingar, övertygelser och regler enligt vilka individer producerar och får sin försörjning, organiserar tid och rum och tillhandahåller mening för sin sociala verklighet (Thornton & Ocasio 2008 s. 101).

Vi gör här en teoretisk åtskillnad mellan begreppen *institution* och *organisation* och därmed mellan *organisering* och *institutionalisering*. Organiseringen är den faktiskt praktiska ordningen med rutiner och överenskommelser, medan institutionaliseringen är de berättelser och uppfattningar som formar praktiken. Vi kan illustrera de här resonemangen med ett exempel: skolan. När vi talar om ”den svenska skolan” är det en idé om ett samhällsfenomen, en *institution*, med institutionella logiker som involverar lärare, betyg, kursplaner och andra karaktäristiska ordningar. Men vi fokuserar då uppfattningar om hur en skola ska vara, vad som ska göras i skolan och vem som ska göra det. När vi talar om den specifika skola som vi själva erfarit, där vi var och en stått och sjungit ”Den blomstertid nu kommer”, med just min fröken och mina klasskamrater, och där spenatsoppan serverades, så avser vi *organisationen*. Då talar vi om det faktiska, det som är, eller har varit och där handlingarna utförs.

Organisationen är således mer konkret med sin struktur, sina benämnda företrädare och sina nedtecknade statuter. De benämnda företrädarna, organisationens aktörer, får sina rollbeteckningar i organisationen. De är också människor som bär med sig kunskaper och erfarenheter från utbildningar, arbetserfarenheter och även från livet i stort. Nyinstitutionell teori, som så ofta används i analysen av välfärdens organisationer, har ägnat dessa organisationens aktörer tämligen begränsad uppmärksamhet. Där är fokus snarare på logiker och aktörerna förklaras vara ”inbäddade” i den institutionella logiken. Battilana och D’Aunno (2009) talar om den inbäddade aktören som en paradox, *the paradox of embedded agency*, eftersom inbäddningen har en deterministisk prägel av att förändring inte är möjlig, medan aktörskapet i sig antyder att det är någon som handlar. Den som är inbäddad i ett sammanhang kan lätt uppfattas som oförmögen att påverka skeenden, som en produkt av sitt sammanhang. Men den som inte tror att människor kan påverka sitt sammanhang borde rimligen ha uppfattningen att allt är det samma alltid.

## Både inbäddad och i rörelse

Idén om organisering bygger på en dynamik, att praktiker ständigt är i utveckling. Förändringen är en del i organisationerna, det är därför organisering är ett mer passande begrepp. Individerna medverkar i organiseringen, såsom inbäddade och präglade av sitt sammanhang, men fortfarande med ett aktörskap som möjliggör alternativa handlingar. Battilana (2006) hävdar att förändrande aktörer, ibland kallade institutionella entreprenörer, behöver ha ett starkt intresse och en social ställning som ger legitimitet och möjliggör handling. Denna position kan vara antingen formell eller informell. Dessutom bör de ha interorganisatorisk rörlighet. Att flytta mellan organisationer innebär en bredare exponering för olika organisatoriska sammanhang, vilket i sin tur hjälper till när man går utöver vad som är taget för givet.

Vad som möjliggör aktörskap kan tänkas i relationerna mellan tre nivåer: den individuella nivån, organisationens och fältets. Men de kan inte studeras som varande åtskilda. Individer, eller grupper av individer, är inbäddade i organisationer, som är inbäddade i vidare fält eller samhällssektorer (Battilana & D'Aunno 2009). Och varje nivå är i kontakt med de andra. Fält som är under förändring eller i kris möjliggör aktörer, både organisationer och enskilda, att bryta ny mark. Tänk på hur till exempel digitalisering, pandemier eller bankkriser bidrar till att människor och organisationer agerar annorlunda.

Att vara praktiker i välfärdens organisationer handlar om att klara av att både vara inbäddad i organisationen, så att man förstår den, och ha förmågan att tänka bortom den rådande logiken för att kunna sträva efter förändring. Den amerikanske sociologen Neil Fligstein (1997) menar att handlingar är resultatet av sådana sociala färdigheter som institutionella entreprenörer har. Färdigheter som innebär att de, lite bättre än andra, kan läsa av situationer och driva dem vidare. För att lyckas med det behöver de förstå det sammanhang de finns i, den institutionella ordningen, liksom kunskaper om vilken typ av handlingar som är möjliga och hur de utförs. Dessa kunskaper kan vara just sådana som professioner bär med sig in i organisationerna.

Varje aktör måste tolka vilka regler som förekommer i ett visst socialt sammanhang och försöka avgöra i vilken utsträckning som reglerna bör efterlevas (Tengblad 2006 s. 19).

# Professioner och logiker

Kunskapsbaserade yrken beskrivs ofta som professioner (Torstendahl 1991). Professioner är baserade på vetenskap, de bygger på och tillämpar vetenskaplig kunskap (Freidson 2001; Brante 2011; 2014). I en väl fungerande profession är (vetenskaplig) teori och praktik integrerade och praktiken följer av vetenskapens etablerade principer och rön. Det betyder att den professionella aktören förenar vetande om varför saker ska göras med hur de ska utföras. Att vara professionell är alltså att agera baserat på kunskap om såväl handlingen i sig som dess sammanhang, mål och varför den utförs, *know-why* förenas med *know-how*. Dessutom är det professionerna som är bärare och förmedlare av den högsta kunskapen inom sitt område. Det finns ingen högre samhällelig instans, ingen djupare kunskaps- och handlingskälla att vända sig till. Med den förståelsen av professionsbegreppet står det tydligt vad det är de professionella aktörerna bidrar med i organisationerna – den högsta kunskapen, en expertis. I idealfallet.

Det finns ett samspel mellan organisation, profession, aktör och det sammanhang de finns i och det är inte så enkelt att det är givet vad som är viktigast när alla dimensionerna är sammanflätade. Det uppstår lätt spänningar och dominansförhållanden.

Professionssociologen Eliot Freidson (2001) har gett oss redskap för att särskilja olika logiker. Han talar om tre idealtypiska logiker: marknadens logik, byråkratins logik och professionalismen. De tre logikerna skiljer sig bland annat åt genom att ha olika uppfattning om hur arbete ska fördelas. Marknadslogiken sätter högt värde på en stor variation av professioner och stor flexibilitet där specialiseringen sker löpande. Professionslogiken värderar färre och tydligare professioner som är mer varaktiga och som är specialiserade utifrån kompetens och handlingsutrymme. Byråkrati-idealet placerar sig emellan de andra två i förhållande till mängden och varaktigheten för professioner, och betonar en tydlig, mekanisk specialisering med hög grad av differentiering av vem som ska göra vad.

Alla välfärdsorganisationer bär på alla tre logikerna, men vad som dominerar varierar. Det finns välfärdsorganisationer som betonar vikten av professionella som har stort handlingsutrymme baserat på sina kunskaper och det finns andra som betonar den mekaniska indelningen där saker och ting ska utföras på rätt nivå i organisationen. Och det finns de som menar att marknadslogiken numera är så dominant att det inte

alltid är så meningsfullt att göra denna distinktion mellan de tre, till exempel professionssociologen Julia Evetts (2010). Ändå finns det anledning att här stanna upp vid professionslogiken, som innebär att professionerna har kontroll över arbetet. Freidson (2001) menar att

professionalism är en uppsättning institutioner som ger medlemmar av en viss yrkesgrupp rätten att tjäna sitt uppehälle samtidigt som de har kontroll över sitt arbete. (s. 17)

Detta är en av många snarlika definitioner av professioner, även Freidson har flera definitioner, mer eller mindre detaljerade. Han diskuterar också professionalismens förutsättningar och betonar de problem professionerna har i att stå starka i relationen till byråkratin och marknaden.

Med tre logiker är det lätt att tänka att någon dominerar över de andra. Evetts påtalar att det råder en uppenbar marknadslogik i hela samhället i dag, vilket innebär att marknadslogiken dominerar. Om vi i stället tittar på praktiken och de praktiker som agerar där, då kan förståelsen av logikernas skilda perspektiv och innehåll bidra till förståelse. Det handlar, framför allt i en antologi, om att tillåta sig ett eklektiskt perspektiv för att ge utrymme för att göra en nyanserad analys av organisationer, professioner och aktörer i en samlad bok. Professionsforskaren Mike Saks (2016) förespråkar också eklektism efter en genomgång av teorier i studier av organisationer och professioner. Han menar att kreativa kombinationer av teorier har mycket att bidra med för att utveckla teorier om samspelet mellan organisation och profession. Vår förhoppning är att denna antologis kapitel ska kunna bidra till en sådan utveckling.

## Antologins kapitel - tio studier i välfärdsorganisering

Antologins femton författare har i tio kapitel gått nära och in i välfärdsorganisationernas och dess aktörers praktiker. Kerstin Jacobsson och Katarina Hollertz analyserar informell styrning i en byråkrati utifrån en etnografisk studie och ger oss en fördjupad förståelse med hjälp av begreppet *normativ impregnering* (kapitel 2). Både här och i det följande kapitlet av Dahlia Mukhtar-Landgren och Mats Fred (kapitel 3) har berättelserna en viktig funktion. Berättarnas bild av offentlig sektors



ambitioner om förnyelse formar landskapet för åhörarna, medan författarna i de två kapitlen både presenterar och placerar roll-innehavarna på scenen. I kapitel 3 får vi del av hur en viss förståelse av ett samhällsfenomen hävdas och driver förändring, i vad författarna kallar en *diskurskoalition*. Här blir berättarna de som agerar i praktiken och de aktörer som påverkar hur organisering sker.

I Teres Hjärpes och Elizabeth Martinell Barfoeds (kapitel 4) forskning om dokumentens betydelse i en socialförvaltnings vardag ges dokumenten bland annat rollen som regissör, något som styr handläggarnas agerande. Men dokumenten kan också väcka motstånd, något som socialsekreterare behöver ta spjörn emot, eller streta emot. Scenmaskineriet kan komma att ta en egen roll i pjäsen. I välfärdsorganisationer kan utvärderingssystemen – i stället för att leverera kunskap – komma att bli en organiserande kraft och få vad Kettil Nordesjö och Verner Denvall kallar en *medskapande roll* (kapitel 5). Detta trots att de som ska använda utvärderingarna kan brista i tilltro till vad utvärderingssystemen levererar. I båda dessa kapitel blir procedurerna i och runt dokument och utvärderingar påverkansfaktorer som i egen kraft samspelar med välfärdens handläggare och organisationer. De kan ses som något nödvändigt ont, men också som något som skapar mening och struktur. Även frivilligorganisationer är aktörer i välfärdens organisering och manifesterar där ett *ideal om självständighet*, inte minst i relation till förväntningar om utvärdering och effektmätning. Stig Linde och Malin Arvidson (kapitel 6) har närgånget följt hur en idéburen organisation agerar för att balansera yttre krav och inre dynamik.

I kapitel två till sex är organisationerna i fokus. Författarnas val av analysperspektiv och begrepp, som normativ impregnering, berättande, förståelse av dokument och utvärderingssystemens funktioner samt utveckling av rationalitet för att uppnå autonomi erbjuder en ny förståelse och kunskap om vad som sker i det som synes ske i organisationer.

I de följande fem kapitlen kommer vi närmare in på människorna i deras yrkesutövning. Annorlunda uttryckt, individens resonemang och känslor, hennes val och överväganden, i mötet med dem man är till för liksom i navigerandet i organisationerna och i den egna yrkeskarriären.

Kristina Carlsson Stylianides (kapitel 7) skriver om betydelsen av att inse skillnaden mellan automatiserat och reflekterat handlande och tänkande. Med hjälp av begreppet *vanans makt* ökar läsarens medvetenhet om riskerna med att bli så vana vid våra vanor i organisationernas liv att vi blir blinda för dem – fångade i institutionaliserade handlingsmönster

som lätt blir fördomar. Liknelsen med en flottyr munk, en doughnut med hål i mitten, utgör Anders Jönssons (kapitel 8) analysmodell för att förstå *handlingsutrymme* från den enskilde socialsekreterarens perspektiv. Hålet i mitten på munken illustrerar handlingsutrymmet, medan brödet i munken representerar begränsningarna. Men ryms allt i en munk, eller handlar det i praktiken om flera överlappande system av begränsningar och möjligheter?

Handlingsutrymmet för välfärdens aktörer påverkas också av det mycket mänskliga, våra känslor. Kerstin Svensson skriver i kapitel 9 om emotioner. Känslor och *emotionell energi* är redskap i många yrkesmässiga situationer när människor ska bemötas. Känslor kan förstås som en dimension av gränssnittet mellan organisationen(s företrädare) och en klient, patient eller konfident. Men emotioner är också ett fenomen som märkbart formar både arbetsgrupper och den enskildes yrkesroll och handlingsutrymme.

Det finns ett stjärngalleri som är större än andra på välfärdens scen: vi kallar dem professioner. Harald Gegner (kapitel 10) berättar om hur nya yrkesroller utvecklas och presenterar utvecklingsledare, en grupp som söker sin förankring på flera nivåer inom socialtjänstens fält. Som aktörer utvecklar utvecklingsledarna förmågor att hantera flera institutionella logiker samtidigt för att kunna bygga en ny struktur att verka ifrån. Med begreppet *hybrid professionalism* vill författaren fånga yrkesutövandets föränderliga karaktär.

Professioner präglas, och utvecklas, av dess yrkesutövares karriär över tid. Mikael Bengtsson har studerat socionomers *karriärmobilitet*, hur de rör sig på arbetsmarknaden. Han visar i kapitel 11 på vidareutbildningarnas betydelse för karriärutveckling och vilka aktörer som kan påverka detta fält. Socionomers möjligheter till vidareutbildning och specialisering beskrivs – i jämförelse med hälso- och sjukvårdens professioner – vara begränsade. Här kan professionen i sig anta en roll som aktör.

I antologins senare del är utgångspunkten den enskildes yrkesutövande och yrkesroll. Från det perspektivet undersöks hur olika mikroskeenden som föder vanor och känslor bidrar till organiseringen av välfärdspraktiker, samtidigt som externa faktorer ramar in handlingsutrymmet för den enskilde yrkesutövaren, arbetsgruppen och yrkeskollektivet. Med andra ord, hur aktören, förenklat uttryckt, formas både uppifrån, lateralt och nedifrån. Vi kan skönja det inte obetydliga handlingsutrymme som aktören därmed kan laborera fram – måhända med inspiration av antologins kapitel.

Antologins kapitel bygger alla på, eller relaterar till, empiriska underlag från praktiska verksamheter i välfärdens organisationer. I kapitlen återfinns offentliga, privata och ideella verksamheter. Bland de offentliga finns såväl statliga som regionala och kommunala organisationer. I kapitlen får vi del av professioners perspektiv, främst socionomers. Därtill möter vi tjänstepersoner med varierande kunskapsbaser och varierande långa utbildningar bakom sig. Det är så välfärdsarbetet ser ut på de nivåer där handläggning, beslut och policy sker mer explicit. Det stora breda välfärdsarbetet med konkreta handlingar och nära samarbete med människor i roller som vårdtagare, patienter och brukare är inte i fokus här. I kapitlen möter vi policyskapare, chefer, handläggare och behandlingspersonal och vi möter människor som reflekterar över vad de gör på jobbet, över sin yrkesroll och sin karriär.

Boken vilar därmed på en bred bas av välfärdspraktiker som har observerats och berättats om, med fokus på det skikt där beslut fattas och ordningar skapas. En flora av samhällsvetenskapliga metoder har använts i studierna som gett material till kapitlen. Vi finner material som tillkommit genom olika former av observationer, intervjuer och dokumentstudier, men också en survey, och vi finner material som visar både vad aktörer av olika slag gör och vad de säger om det de gör. Dessa material har sedan analyserats utifrån varierande perspektiv. Lika breda som metoderna som använts i studierna är, lika varierande är sammanhangen som studerats.

Tillsammans kan bokens olika bidrag ses som delar i en bild av det samhälle vi befinner oss i och de förutsättningar som där råder för välfärdens organisationer och professioner. Varje kapitel ger sitt perspektiv. Tillsammans väcker de tankar om vem som är aktören och bidrar med kunskap om vad som gör att aktörer agerar som de gör i arbetet med att organisera vår gemensamma välfärd.

## Referenser

- Alford, Robert R. & Friedland, Roger (1985). *Powers of theory: Capitalism, the state, and democracy*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Battilana, Julie (2006). Agency and institutions: The enabling role of individuals' social position. *Organization*, 13(5), 653–676.  
<https://doi.org/10.1177/1350508406067008>
- Battilana, Julie & D'Aunno, Thomas (2009). Institutional work and the paradox of embedded agency. I: Thomas B. Lawrence, Roy Suddaby & Bernard Leca (red.). *Institutional work: Actors and agency in institutional studies of organizations*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Brante, Thomas (2011). Professions as science-based occupations. *Professions & Professionalism*, 1(1), 4–20. <https://doi.org/10.7577/pp.v1i1.147>
- Brante, Thomas (2014). *Den professionella logiken: Hur vetenskap och praktik förenas i det moderna kunskapssamhället*. Stockholm: Liber.
- Evetts, Julia (2010). Reconnecting professional occupations with professional organizations: Risks and opportunities. I: L. Svensson & J. Evetts (red.). *Sociology of professions*. Göteborg: Daidalos, s. 123–144.
- Fligstein, Neil (1997). Social skill and institutional theory. *American Behavioral Scientist*, 40(4), 397–405.  
<https://doi.org/10.1177/0002764297040004003>
- Freidson, Eliot (2001). *Professionalism: The third logic*. Chicago: University of Chicago Press.
- Saks, Mike (2016). A review of theories of professions, organizations and society: The case for new-Weberianism, neo-institutionalism and eclecticism. *Journal of Professions and Organizations*, (3), 170–187.  
<https://doi.org/10.1093/jpo/jow005>
- Scott, W. Richard (2009). Lords of the dance: Professionals as Institutional Agents. *Organization Studies*, 29(2), 219–238.  
<https://doi.org/10.1177/0170840607088151>
- Selznick, Philip (1996). Institutionalism "old" and "new". *Administrative Science Quarterly*, 41(2), 270–277. <https://doi.org/10.2307/2393719>
- Tengblad, Stefan (2006). *Aktörer och institutionell teori*. GRI-rapport 2006:10. Handelshögskolan vid Göteborgs universitet.
- Thornton, Patricia H. & Ocasion, William (2008). Institutional logics. I: Royston Greenwood (red.). *The Sage handbook of organizational institutionalism*. London: Sage, s. 99–129.
- Torstendahl, Rolf (1991). *Bureaucratization in Northwestern Europe, 1880–1985: Domination and governance*. London: Routledge.

